

Хмельницька міська територіальна громада
Управління культури і туризму
Централізована бібліотечна система
Центральна публічна бібліотека

ПРОТИДІЯ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

Інформаційний буклет

Хмельницький

2022

343.43

П83

Протидія торгівлі людьми. Інформаційний буклет / уклад. Л. І. Міль; ред. О. Б. Васишина; Хмельниц. міська територіальна громада; Центральна публічна бібліотека. – Хмельницький : [б. в.], 2022. – 20 с.

343.43:021.4

Видання підготовлено в межах реалізації Програми правової освіти населення Хмельницької міської територіальної громади на 2021-2025 роки, метою якої є підвищення загального рівня правової культури та вдосконалення системи правової освіти населення, сприяння формуванню обізнаності з проблеми торгівлі людьми, навичок ефективного поводження за кордоном, гарантії прав людини в сучасному світі.

У виданні вміщено інформаційні матеріали щодо наявних проблем торгівлі людьми.

Видання адресоване вчителям, бібліотекарям, соціальним працівникам, внутрішньо переміщеним особам, молоді та дорослим, які мають намір їхати за кордон.

Укладачка: Міль Л. І.

Редакторка: Васишина О. Б.

Ніхто не повинен знаходитися у рабстві або в підневільному стані; рабство і работоргівля забороняються в усіх її випадках.

Загальна декларація прав ООН, стаття 4

Торгівля людьми – це злочин, за який передбачена кримінальна відповідальність. Кожен, незалежно від віку, статі, матеріального чи соціального становища, може постраждати від нього.

З метою привернення уваги світової спільноти та підвищення рівня поінформованості населення у 2013 році Генеральною Асамблеєю Організації Об'єднаних Націй 30 липня проголошено Всесвітнім днем протидії торгівлі людьми.

Європейський день протидії торгівлі людьми започаткований 18 жовтня 2007 року Європейським парламентом як день, який покликаний вчергове нагадати про необхідність консолідації зусиль органів державної та місцевої влади, громадських організацій з метою підвищення рівня обізнаності щодо феномену торгівлі людьми та небайдужості громадськості до цього явища.

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про протидію торгівлі людьми» торгівля людьми – це здійснення незаконної угоди, об'єктом якої є людина, а так само вербування, переміщення, переховування, передача або одержання людини, вчинені з метою експлуатації, у тому числі сексуальної, з використанням обману, шахрайства, шантажу, уразливого стану людини або із застосуванням чи погрозою застосування насильства, з використанням службового становища або матеріальної чи іншої залежності від іншої особи. Торгівля людьми вважається особливо тяжким злочином в Україні!

Стаття 149 Кримінального кодексу України передбачає, що злочини, пов'язані з торгівлею людьми, караються позбавленням волі на строк від 3 до 15 років.

При торгівлі людьми порушуються такі права людини:

- На життя, свободу та безпеку;
- На свободу від рабства;
- На рівність перед законом;
- На пересування та проживання;
- На відпочинок;
- На свободу від несанкціонованого затримання;
- На свободу слова, думки;
- На працю;
- На свободу від знущань та жорстокості;
- На відповідний рівень життя;
- На свободу одруження.

Основні аспекти розвитку державної політики у сфері протидії торгівлі людьми:

- **1991** – ратифікація Конвенції ООН про права дитини;
- **1998** – криміналізація злочину торгівлі людьми в Україні (ст. 149 ККУ);
- **2004** – ратифікація Протоколу про попередження і припинення торгівлі людьми, особливо жінками й дітьми, і покарання за неї, що доповнює Конвенцію ООН проти транснаціональної організованої злочинності;
- **2010** – ратифікація Конвенції РЄ про заходи щодо протидії торгівлі людьми;
- **2011** – прийняття Закону України «Про протидію торгівлі людьми»;
- **2012** – ратифікація Конвенції Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації і сексуального насильства (Лансаротська конвенція);
- **2018** – прийняття Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо захисту дітей від сексуальних зловживань та сексуальної експлуатації»;
- **2018** – прийняття Закону України «Про внесення змін до статті 149 Кримінального кодексу України;
- **1 червня** – Міжнародний день захисту дітей;
- **30 липня** – Всесвітній день протидії торгівлі людьми;
- **18 жовтня** – Європейський день протидії торгівлі людьми;
- **25 листопада – 10 грудня** – 16 днів проти насильства;
- **2 грудня** – Міжнародний день боротьби за скасування рабства.

Проблема торгівлі людьми особливо загострилася під час повномасштабного вторгнення російської федерації на територію України. Жінки та діти, які змушені покинути Україну, прямують до сусідніх країн, зіштовхуються з ризиками торгівлі людьми. Водночас чоловіки, що залишаються всередині країни, також можуть стати здобиччю для торговців людьми. Втрата роботи і доходу внаслідок війни, обмежені можливості забезпечити основні потреби внутрішньо переміщених осіб, біженців та постраждалого від війни населення призводять до зростання ризиків. Злочинний світ пристосовується до змін реальності, полюючи на нові жертви. Торговці людьми готуються скористатися вразливістю тих, хто змушений покинути Україну.

За даними Міжнародної організації праці (МОП) у світі близько 40 млн людей перебувають у рабстві, з них 71% – це жінки, а одна з чотирьох жертв – дитина.

Крім того, зараз у світі використовується праця приблизно 152 млн дітей віком від п'яти до сімнадцяти років.

Торгівля людьми – це сукупність таких ознак:

- вербування;
- перевезення;
- передача;
- продаж;
- усиновлення (удочеріння) у комерційних цілях, використання в порнобізнесі;
- використання у військових конфліктах;
- залучення до злочинної діяльності;
- трансплантація чи насильницьке донорство;
- примус до заняття проституцією;
- рабство і ситуації, подібні до рабства;

- примусова праця;
- залучення в боргову кабалу;
- використання шантажу, погроз, насильства.

10 фактів, які треба знати про торгівлю людьми:

- Торгівля людьми – це експлуатація людей з метою отримання вигоди.
- Переважно жертви потрапляють у трудове, сексуальне або домашнє рабство.
- Торгівля людьми – злочинна діяльність, що найбільш активно розвивається та приносить щорічний дохід, оцінюваний у 150 мільярдів доларів США.
- Особливо вразливі ті особи, які через бідність або відсутність роботи мають намір покинути свій будинок у пошуках кращого життя.
- У сучасному рабстві перебувають понад 20 мільйонів людей.
- У більшості випадків люди стають жертвами торгівлі людьми через обман чи шляхом примусу.
- Злочинці – переважно люди, яких жертви добре знають і яким довіряють.
- Коли люди стають об'єктами експлуатації, вони або змушені працювати багато годин поспіль, або взагалі не отримують винагороди за свою працю, або отримують мізерну оплату. Крім того, жертви можуть нерідко піддаватися фізичному або психологічному насильству: погрозам зґвалтування, вбивства.
- Найчастіше у жертв забирають документи і примушують платити вигадані борги.
- Торгівля людьми – це глобальне явище, яке має місце прямо зараз в кожній без винятку країні.

Поради фахівців щодо того, як не потрапити в рабство:

➤ нікому не довіряйте свій паспорт (документи, що засвідчують особу, завжди повинні знаходитись тільки у Вас);

➤ залиште вдома, своїм друзям чи близьким, детальну інформацію про своє перебування за кордоном з адресою та контактними телефонами, а також копію свого закордонного паспорта і контракту;

➤ якщо Ви плануєте взяти шлюб з іноземним громадянином (громадянкою), скористайтесь порадами юриста чи фахівців посольств країни, в якій Ви маєте намір жити, щодо Ваших прав та прав Ваших дітей, народжених за кордоном та в Україні. А також пам'ятайте, що фіктивний шлюб – порушення закону. Це може стати причиною ув'язнення або депортації;

➤ не забудьте з'ясувати номери телефонів українських посольств та консульських представництв у країні, до якої Ви виїжджаєте. Якщо Ви опинилися у скрутній ситуації, залишилися без паспорта або Вам хтось загрожує, – звертайтеся до представників посольств своєї країни;

➤ скористайтесь послугами неурядових організацій та служб, які активно працюють в зарубіжних країнах, надаючи допомогу особам, які опинилися у складній ситуації;

➤ зверніть увагу на те, що термін перебування на території іноземної держави зазначено у Вашій візі. Порушення візового режиму унеможливілює Ваш наступний виїзд за кордон;

➤ не забувайте, що знання хоча б елементарних слів іноземної мови значно полегшить Ваше перебування за кордоном.

Торгівля людьми не визнає державних кордонів, не зважає на відмінності між розвинутими державами і державами, що розвиваються. Вона легко адаптується як до бідності, так і до розкоші, є актуальною майже для всіх народів. Отже, боротьба із цим злочином, порушенням прав людини в сучасному світі вимагає об'єднання зусиль міжнародної спільноти та громадськості кожної країни.

Внаслідок російського вторгнення в Україну 7,7 мільйона людей, 90 % із них – жінки та діти, були змушені шукати прихистку у країнах Євросоюзу. У відповідь ЄС вперше в історії активував так звану Директиву тимчасового захисту, яка надає біженцям з України право перебувати на його території та забезпечує базові соціальні умови, включаючи медичне обслуговування, освіту та право на працевлаштування.

За участю ОБСЄ стартувала кампанія проти експлуатації українських біженців. ОБСЄ спільно з *Thomson Reuters* ініціювали кампанію «Be Safe» – «Будьте у безпеці», покликану боротися з ризиками торгівлі людьми та експлуатації українських біженців у країнах транзиту й перебування. У межах кампанії запущено спеціальний сайт helpforukrainians.info.

Портал надає важливу інформацію та поради, які покликані допомогти українцям, які вимушено опинилися за кордоном, у тому числі під час пошуку роботи та житла. На сайті зібрані три групи порад: застережливі знаки, які можуть свідчити, що Вам трапилась злочинна організація; як мінімізувати ризики під час подорожі й після прибуття в нову країну; як отримати допомогу, якщо Вам загрожує небезпека.

В Україні створили вебсайт safewomen.com.ua – зручний спосіб швидко отримати корисну інформацію, яка може захистити українських жінок і дітей від торговців людьми. Інформація з safewomen.com.ua може бути корисна як українкам, які залишились в Україні, так і тим, які знаходяться за кордоном.

На вебсайті можна отримати інформацію про правила безпеки, як захиститись від торговців людьми (безпека документів, правила пересування, спілкування, безпека фінансів і працевлаштування), про небезпечні сигнали, які свідчать, що людина потрапила у ситуацію торгівлі людьми (у неї забрали паспорт та інші документи, позбавили засобів зв'язку, відмовляють у наданні медичної допомоги, обмежують свободу пересування, відпочинок і харчування, утримують у замкнутому приміщенні, пропонують нереалістичні умови праці та фантастичну зарплату, застосовують фізичне або сексуальне насильство, тиск, маніпуляції тощо).

Крім того, на сайті можна знайти поради: що робити та куди звертатися, якщо людина потрапила у ситуацію торгівлі людьми або є свідком такої ситуації після перетину кордону (відсутність документів, що посвідчують її особу, не є перешкодою для звернення до місцевих екстрених служб, неурядових організацій або посольства України у країні, де вона в той момент перебуває).

Також на сайті є контактні дані, за якими можна звернутись до офіційних структур або спеціалізованих і перевірених громадських організацій з 28 країн, включаючи Україну.

На сайті розміщена інформація про Національну гарячу лінію з протидії торгівлі людьми, запобігання та протидії насильству за ознакою статі (1547) та гарячу лінію екстреної допомоги в усіх країнах ЄС (112).

Вебсайт safewomen.com.ua розроблено за ініціативи Урядової уповноваженої з гендерної політики та Міністерства соціальної політики України, за підтримки проєкту «Супровід урядових реформ в Україні» (SURGe), що фінансується урядом Канади та впроваджується *Alinea International*.

До кого звернутися за порадою та допомогою в разі потрапляння в ситуацію торгівлі людьми:

Загальноєвропейський номер з мобільних телефонів безкоштовної національної гарячої лінії із запобігання торгівлі людьми «Ла Страда-Україна»: **116-123**;

Гаряча лінія з питань протидії торгівлі людьми: **1547** (цілодобово та безкоштовно);

Національна гаряча лінія з протидії торгівлі людьми (МОМ): **0800505501**, **0800505527** або **527** stoptrafficking.org.ua, 527.org.ua;

Гаряча лінія з протидії дитячій порнографії («ЛаСтрадаУкраїна»): **0800500335** internetbezpeka.org.ua;

Всеукраїнська дитяча лінія «Телефон Довіри»: **08005002180**;

Національна гаряча лінія по запобіганню торгівлі людьми: **08005002250**;

Національна гаряча лінія з питань насильства та захисту прав дітей: **08005003350**;

Гаряча лінія «Служби розшуку дітей»: **0800501414**;

В екстрених випадках та щодо розшуку осіб, зниклих за кордоном, гаряча лінія Укрбюро Інтерполу: **(044) 254-98-36** (цілодобово);

Єдиний телефонний номер системи безоплатної правової допомоги: **0-800-213103**;

Чат-бот з протидії торгівлі людьми «Залишайся в безпеці» можна знайти в телеграмі: **@stay_in_safe_ua_bot**;

Для перевірки легальності роботи посередника з працевлаштування за кордоном звертайтеся до Міністерства соціальної політики України: **(044) 289-50-97** (щоденно з 17:00 до 18:00).

ТЕЛЕФОНИ ГАРЯЧИХ ЛІНІЙ ДЛЯ ОСІБ, ЯКІ ПОСТРАЖДАЛИ ВІД ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

Управління реалізації
європейських стандартів рівності
Міністерства соціальної політики
України

+38 (044) 289-87-83

Урядова гаряча лінія

1545

Гаряча лінія МЗС України

+38 (044) 238-16-57

Департамент боротьби
зі злочинами, пов'язаними
з торгівлею людьми
Національної поліції України

+38 (0800) 500-202

Укрбюро Інтерполу

+38 (044) 256-12-53

Громадська організація
«Ла Страда — Україна»

0-800-500-335

Представництво міжнародної
організації з міграції (МОМ)
в Україні — Агентство ООН
з питань міграції

527

0-800-505-501

Товариство Червоного Хреста
України

+38 (044) 235-01-57

ДЕТАЛЬНІШЕ

msp.gov.ua/timeline/Protidiya-torgivli-lyudmi

Державні та громадські організації із захисту прав людей у м. Хмельницькому:

- Головне управління Національної поліції у Хмельницькій області
Адреса: 29017, м. Хмельницький, вул. Зарічанська, 7
Телефон: (0382) 69-23-09, 69-22-11, 69-24-82;
- Громадська організація «Правозахист майбутнього»
Адреса: 29000, м. Хмельницький, пров. Подільський, 4, кв. 20;
- Департамент соціального захисту населення Хмельницької обласної державної адміністрації
Адреса: 29000, м. Хмельницький, Майдан Незалежності, 1
Телефон: (0382) 72-06-14;
- Зарічанське відділення Хмельницького відділу ГУНП у Хмельницькій області
Адреса: м. Хмельницький, вул. Старокостянтинівське шосе, 14
Телефон: 63-10-86;
- Південно-Західне відділення Хмельницького відділу ГУНП у Хмельницькій області
Адреса: 29000, м. Хмельницький, вул. Інститутська, 12/1
Телефон: 72-83-67;
- Правозахисна громадська організація «Юридично-інформаційний центр»
Адреса: 29000, м. Хмельницький, вул. Свободи, 70, офіс 113
E-mail: ur_info_centр@ukr.net;

➤ Регіональний центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги у Хмельницькій області
Адреса: 29000, м. Хмельницький, вул. Свободи, 70, офіс 222

Телефон: 0382 (720-149), (720-169);

➤ Хмельницький благодійний фонд «Ксена»
Устинова Оксана Анатоліївна
Адреса: 29017, м. Хмельницький, вул. Зарічанська, 18/1, кв. 13

Телефон: +38-067-223-41-85, +38-066-826-70-17, +38-067-589-42-26

E-mail: ksenaustynova@gmail.com;

➤ Хмельницький міський центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді

Адреса: 29000, м. Хмельницький, вул. Кам'янецька, 38

Телефон: (0382) 65-73-28; 65-78-78;

➤ Хмельницький обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді

Адреса: 29000, м. Хмельницький, Львівське шосе, 10

Телефон: (0382) 76-55-58.

Рекомендована періодика:

Голодрига Ю. Рабство у ХХІ столітті / Ю. Голодрига // Експрес. – 2020. – 22–29 жовт. – № 41. – С. 9.

За домашнє насильство засуджують і виселяють із квартири : торгівля дітьми / Є. Євграфова // Батьки і діти. – 2019. – лют. – № 2. – С. 2-3.

Котик З. Шістнадцять днів проти насильства / З. Котик // Подільські вісті. – 2021. – 2 груд. – № 48. – С. 2.

Пецух Л. Їхали на заробітки, а потрапили в бордель / Л. Пецух // Експрес. – 2022. – 22-29 верес. – № 39. – С. 14.

Правове виховання у школі // Позакласний час. – 2021. – № 4. – С. 3-12, 14, 33-34.

Шевченко А. Торгівля людьми – не менше зло, аніж торгівля зброєю та наркотиками / А. Шевченко // Голос України. – 2019. – 14 черв. – № 111. – С. 2.

Ящишен А. Хмельничани виступили проти торгівлі людьми / А. Ящишен // Проскурів. – 2018. – 25 жовт. – № 43. – С. 15.

Ящишен А. Як не стати жертвою торговців людьми / А. Ящишен // Проскурів. – 2018. – 2 серп. – № 31. – С. 10.

Література:

Проти насильства. Про нас : [збірка] / [упоряд. Л. Денисенко]. – 2-ге вид., допов. та оновлене. – Київ : ВАІТЕ, 2018. – 326 с.

Проти насильства. Про нас : [збірка] / упоряд. Л. Денисенко. – Київ : ВАІТЕ, 2016. – 322 с.

Протидія торгівлі людьми : (законодавчі акти) / відп. за вип. Ю. Ю. Сорочин. – Київ : [б. в.], 2011. – 62 с.

Протидія торгівлі людьми : збірник нормативно-правових актів. – Київ : [б. в.], 2016. – 196 с.

Рабінович П. М. Права людини і громадянина : навч. посіб. / П. М. Рабінович, М. І. Хавронюк. – Київ : Атіка, 2004. – 464 с.

Електронні ресурси:

За участю ОБСЄ стартувала кампанія проти експлуатації українських біженців. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://cutt.ly/UBViXoX> (дата звернення 19.10.2022). – Назва з екрана.

Захист від торгівлі людьми: Зеленська розповіла про кампанію «Be Safe» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://cutt.ly/ONrMlik> (дата звернення 18.10.2022). – Назва з екрана.

Протидія Торгівлі Людьми [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bodia.online/l/fwwDeE> (дата звернення 30.09.2022). – Назва з екрана.

Торгівля людьми під час війни: у Представництві ЄС нагадали українцям п'ять маркерів небезпеки [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://cutt.ly/NBVEYwI> (дата звернення 30.09.2022). – Назва з екрана.

У Європі пропонують нові рекомендації для захисту біженців з України від торгівлі людьми [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://cutt.ly/ABVlwG8> (дата звернення 19.10.2022). – Назва з екрана.

У МВС нагадали, як повідомити про факти торгівлі людьми за кордоном [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://cutt.ly/SBVoYLD> (дата звернення 19.10.2022). – Назва з екрана.

Як за кордоном не стати жертвою торгівлі людьми: поради Мінінтеграції [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bodia.online/l/hvPKpy> (дата звернення 30.09.2022). – Назва з екрана.

Як не стати жертвою торгівлі людьми за кордоном – у МВС дали поради переселенцям [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://cutt.ly/uBVpiWR> (дата звернення 18.10.2022). – Назва з екрана.

ЗМІСТ

Вступ	3
Основні аспекти розвитку державної політики у сфері протидії торгівлі людьми	5
Торгівля людьми – це сукупність таких ознак	6
10 фактів, які треба знати про торгівлю людьми	7
Поради фахівців щодо того, як не потрапити в рабство	8
До кого звернутися за порадою та допомогою в разі потрапляння в ситуацію торгівлі людьми	11-12
Телефони гарячих ліній для осіб, які постраждали від торгівлі людьми	13
Державні та громадські організації із захисту прав людей у м. Хмельницькому	14-15
Рекомендована періодика	16
Література	17
Електронні ресурси	17-18

Центральна публічна бібліотека

вул. Подільська, 78

м. Хмельницький

29000

E-mail: kmcb.c@gmail.com

Сайт: www.cbs.km.ua